

עם הקובץ

בהבה ובהערצה אנו מקדישים את הקובץ, השלישי בסדרת הקבצים של «התורה והמדינה», לזקן התנועה הרב י"ל הכהן מימון שליט"א למלאות לו שבעים וחמש שנה. הרבה מאתנו מלווה אישיותו עוד משחר טל הילדות. רבים התחנכו לאור כתביו ועיצבו את השקפת עולמם על פי הכיוון אשר התוה. כי על כן זכה הרב מימון להיות גם ממניחי היסוד של תנועת המזרחי וגם מאלה ההולכים אתה צעד בצעד עד הלום. בזמן שחזון שיבת ציון היה עוד דבר שבחלום, שלא רבים האמינו שעלול הוא להתממש ומועטים היו הרבנים אשר נתנו ידם ללא היסוס לתנועה זו, היה הרב מימון בין היחידים אשר ראו את תפקיד חייהם להיות מהמעוררים והמארגנים של היהדות הדתית לתחית העם והארץ. והוא מבין יחידי יחידים אשר זכו לראות כיצד הפך החלום למציאות, ומדינת ישראל קמה לאור עולם.

ספרא וסייפא — שתי תכונות אלו שצירופן נדיר מאוד נתיחדו ונתאחדו אצלו. איש הספר — מחד. אוהב תורה וחכמה. שקדן נפלא, ידען מאין כמוהו ומחבר ספרים רבי ערך. אין פנה במקצועות התורה שתהא נעלמת מעינו החדה ומזכרונו העצום, ואין ספר מספרות ההלכה, האגדה, הקבלה, החסידות והמחקר, שלא העיר עליו את הערותיו המחכימות והמאירות.

וסייפא — מאידך. עומד בשתי רגליו בתחום חיי המעשה. פעיל ומפעיל. מארגן המונים לתנועה. נלחם עם מתנכרים מימין ומשמאל. מחדיר רעיון התחיה הלאומית בצבור הדתי ונאבק בחום ובהתלהבות על צביון דתי של התחיה הלאומית. תובע כבוד התורה ומבצר מעמדה של הרבנות, נותן ידו לביסוס הישיבות, מוציא לאור ספרים, חוברות, ירחונים ומיסד מוסד להוצאת ספרים תורניים ומדעיים תורניים. ושתי תכונות סגולות אלה משולבות אצלו אחת בשניה ומסתייעות ונבנות זו מזו. בכל עבודותיו הספרותיות מורגש הלהט הנפשי של המאמין הגדול בתחית העם, והעסקנות הענפה, אף היא מתפרנסת מהמעוף וההיקף של יצירות הרוח הישראלי של כל הדורות. וכאן הסוד לעקשנותו הלוחמת ולפעילותו אשר אינה יודעת ליאות.

סגולות אלה הקנו לו את זכות המנהיגות של תנועת המזרחי ושל היהדות הדתית בארץ. ומאז קום המדינה אנו שמחים לראותו חבר הממשלה בתור שר לעניני הדת בישראל.

כאישיות גאונית הממהרת לחזות דברים אשר הצבור עדיין לא הוכשר לקולטם אנו רואים אותו מתמסר בזמן האחרון להחדרת רעיון חידוש הסנהדרין. לא כאן המקום לנקוט עמדה לגופה של שאלה (להבהרתה מבחינה הלכתית הוקדשו כמה מאמרים בקובץ זה), אולם אין ספק שעוררות המחשבה על כך היא

דבר בעתו, וודאי שזה גם יכשיר את התנאים להגשמת השאיפה בבוא מועד.
ברכתנו כי עוד רבות בשנים ימשיך לנוב בשיבה דשן ורענן. וכולנו יחד.
נזכה לראות בהחזרת עטרת התורה למלכות ישראל.

* *

בספוק אנו מציינים את הרחבת בכתנו היוצאת הפעם בריבוי משתתפים וריבוי מאמרים חשובים המטפלים בבירור שאלות שונות בכמה וכמה ענפי החיים במדינה. הכנסנו גם מדור „קדושת הארץ“, למרות שאין זה נוגע באופן ישיר לשאלות מדיניות, מ"מ הרי דוקא ענין זה של קדושת הארץ, „אשר עיני ה' אלקיך בה“ הוא שצריך לאפיין את צורת חיינו המדיניים. במיוחד שאלת השמיטה העומדת לפנינו עכשיו בערב שנת השמיטה תשי"ב הבעל"ט, שמעיקרה נועדה לשמש כמטביעה את חותמת התורה על מבנה החיים החברתיים בישראל. מספר מאמרים הוקדשו לבירור דין שביעית באדמות הפקר וצבור. עיקרם של דברים הושמעו בדיבוק חברים בימי עיון של חבר הרבנים בכ"ז כסלו וכ"ד שבט ש"ז שהוקדשו לשאלה זו. מצאנו לנכון לעורר את השאלה, הואיל וצורת ההיתר המקובלת עד עכשיו על יסוד הוראות הגאונים של הדור הקודם מעוררת עכשיו הרהורים, הן מן הצד הפסיכולוגי והן מן הצד ההלכותי, מכיון שכיום ההערמה יותר בולטת שהרי לא ייתכן שמכירה מעין זו תאושר על ידי מוסדות המשפט המלכותיים. מאידך, העליה הגדולה, המצב הכלכלי בארץ, המתיחות הבין-לאומית ויחסי השכנות המתוחים עם עמי הסביבה, ועל הכל — הבצורת שפקדה אותנו השנה, מאלצים לחפש עדיין אחרי דרכי היתר. שאלה זו הוצעה על ידינו גם לפני מועצת הרבנות הראשית לישראל ושם גם תמצא את הכרעתה למעשה.

* *

שעת מבחן היא עכשיו לצבור בארץ ובמיוחד ליהדות הדתית. מתנהל מאבק על צורת המדינה האם תהיה חילונית מובהקת — „ככל הגויים בית ישראל“, או שהאופי הצבורי שלה יהא טבוע בחותמת התורה. בחרדה יש לציין שהולכת ונעלמת ההבנה לדרישות היסודיות של היהדות הנאמנה אשר רק לפיהן יש לראות את העם כעם אחד וחיבה אחת. רוח תזוית נכנסה בקרב חלקים מסוימים של הצבור לסכסך את העם ולהסיתו במשפטי התורה ובדוגלים בה. מפלגות מסוימות ומנהיגיהן רואים מתפקידם להעביר את העם על דתו ולזה נעשים כשרים כל האמצעים. משמיצים את חוקי החיים של התורה, משמיצים את יהדות התורה, מסלפים את מגמותיה ומעמידים אותה באור מתעה ומסלף.

פי כמה חשובה לעת כזאת הבהרת ההלכות הנוגעות לניהול ממשלה בישראל. חשיבות בזה כלפי פנים וכלפי חוץ כאחד. כלפי פנים — בכדי לדעת כיצד צריכה להיות וכיצד אנו רוצים לראות את מדינת ישראל. וכלפי חוץ — בכדי שתהא אפשרות להזים את העלילות שטופלים על מגמות שלטון התורה. משוכנעים אנו שרק אי-הבנה טרגית גרמה לשנאה עקשת ועיוורת זו, ובמידה שיתבררו הדברים תפוג המתיחות ויתקרבו הלבבות לתורה ולערכיה. ואנו תסלה לאלוקי מרום כי ישפת לנו שלום רב ונזכה לראות בשוב ה' ציון כי נחם ה' עמו גאל ירושלים.

המ ע ר כ ת